

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vindex Libertatis Ecclesiasticae || Et Martyr || S.
Engelbertvs || Archiepiscopus Co-||loniensis Princeps ||
Elector, &c.**

Gelenius, Aegidius

Coloniae Agrippinae, 1633

Caput Septimum. Martyrizatur B. Engelbertvs Archiepiscopus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9728

A qualiter iurisdictionem exercerent, donec Ioannes Steckius, * hereditario habet Bertius.
 iure * dotali acquisitam ab Lindenhorstiorum familiâ, alteram comitatus medietatem cum iure gladij senatui Tremoniensi venderet, unde totius liberi comitatus, seu **VRIGRAVIATVS** administratione & curâ hodie proconsules ibidem vtuntur. Hanc in Senatuum Comitatus translationem Maximilianus I. Imp. Anno 1504. Regio suo diplomate confirmavit, ratamque habuit.

B
Caput Septimum.

Martyrizatur B. ENGELBERTVS Archiepiscopus.

CIRCA crepusculum ventum est ad locum insidiarum, & ecce Comes enormitatem concepti facinoris considerans & abhorrens, dicere cœpit ad suos: Væ mihi misero. Quid est, quod facere volui, ut Dominum & cognatum meum occiderem? Sed mox illi, quos ipse iam ante flatu Behemoth succenderat, cum rursus inflammantes, adeo ad facinus instigauerunt, ut instar colubri venenum, quod ad breue tempus euomuerat, ardentius resorberet & resumeret: statimque cum Heriberto de nece Episcopi tractans, voluntatem suam ei exposuit. Ille confestim, ut edoctus fuerat à fratre suo Dapifero, assumpto secum Heriberto de Suueren, Dominum Archiepiscopum præcesserunt, & cum in ascensu montis esset, Comes ait: Domine, hæc est via nostra. Cui Episcopus respondit: Dominus nos custodiat. Non enim sine suspicionem fuit. Tunc parum expectans Comes, alios famulos post eum misit, præcipiens eis, ut Heriberto assisterent in eo, quod ille moliturus esset. Cumque iam concauam viam, quæ in summitate duabus hinc inde semitis cingebatur, Dominus Episcopus ingrederetur, præmissi serui Comitis cum tanto strepitu aditum præoccuparunt, ut etiam ipse Pontifex, sicut hodie testis est Cellarius de Hemmerode, turbatus miraretur. Alij à dextris, alij à sinistris gradiebantur, quidam verò retro cum Comite insidias obseruantes, sequebantur. Tunc Heribertus signum eis dans, qui in latebris erant, tam horrificum edidit sibilum, ut non modo homines proditoris ignari, sed etiam equi, quibus insidebant, stuperent. Mox ij, qui præcesserant, extractis gladijs reuersi sunt.

Id ubi conspexit miles quidam, qui inter illos & Episcopum erat, territus clamavit: Domine, ascendite cito dextrarium vestrum, quia mors in ianuis est. Ducebatur enim dextrarius à tergo eius à nobili adolescente de Hemirsbach. Videntes autem famuli Comitum, quod dextrarium ascendisset, obiecerunt se ei, & vnus ex illis vulneravit eum grauius in crure, nullo eum defendente, excepto milite Conrado de Tremonia, qui districto ense Heriberto Rinckore se obiecit, quem tamen is Heribertus anteuertens, dire in fronte percussit: & cum se ab illo Conradus auerteret, alio ictu inter scapulas eum vulneravit. Atque hic est ille Heribertus, qui paulo ante Dominum Episcopum præmonuerat, vt si secus, quam ipse sperabat, res eueniret, excusare se posset. Vt autem viderunt hæc illi, qui erant cum Episcopo, omnes relicto eo fugerunt: & impletum est in illis, quod per prophetam de capite nostro scriptum est. Percutiam pastorem, & dispergentur oues. Quid post hæc de illo gestum sit, tum propter suorum fugam, tum propter imminentem noctem plene sciri non potuit. Sed ecce nura Dei actum est, vt Comes Fridericus ab Vrbe rediens, Coloniam captiuus adduceretur, ex quo martyrij eius ordo modusque cognitus est. Is enim facinus suum palam confessus, parricidij reos nominatim expressit, etiam fratres suos de reatu accusans. Captus est cum eo, & milite quodam, Tobias notarius eius: qui in vinculis positus, ad preces quorundam Canonicorum, qui me ad scribendum amplius sollicitauerunt, vt verius scribi posset, quæ admodum & à quibus occisus esset Episcopus, spe consequendæ veniæ manifestauit, Deum testem adhibens, se vera dixisse, prout ipsius Comitum in agone, & aliorum nefandorum Romæ confessio patefecit. Vt ergo Tobias ille scripsit, cum Dominus Episcopus in via concaua positus adhuc esset, satellites præire iussi, tanta vi arrepto freno dextrarium eius verterunt, vt frenum ei è manibus extraherent: cumque ex vtraque parte alio diuertere non posset, quod via arcta & concaua esset, per mediam illam fugere cœpit. Iis autem eum insequentibus, Ioachim dextrarium eius in femore vulneravit: & cum ex neutra parte in via eum antecedere possent, Heribertus extra viam cum equo exiliens, in acutissima semita, sicut ipse confessus est, eum præueniens, per capitium arripuit, & eum ex latere ad se inclinans, secum in terram traxit. Sed mox violenter surgente B. Episcopo, quia fortior illo erat, extra viam in rubum fugit solo Heriberto per fimbriam cappæ illi in hærete, cumq; clamorè in rubo Comes audisset, propius accedens, clamasse dicitur: Apprehendite

Primū vulnus in crure accipit.

Aulicis^m Mundi.

A suis deseritur.
Zach. 13.

Tobias notarius totū martyrij ordinē pandit.

* fortè acutissima.
* msc. per capitium cappæ

- A dite & tenete eum, quia fortior nobis efficitur vir. Cumque verba supplicationis ederet Episcopus & diceret, Sancte Petre, quid mihi impurant homines isti? frendens Fridericus ait: Cædite latronem, cædite qui & nobiles exhæredat, & nemini parcat. Tunc Giselbertus videns Heribertum chlamydi eius inhærentem, ocyus descendit, & furibunde accurrens, primum vulnus capiti eius inflixit, secundo ictu vibrans ferrum, manum eius, ut puto amputavit, corpusque eius gladio transfixit. Tobia sunt hæc. Eadem hora Iordanus, qui ab eo proscriptus fuerat, superueniens, maximum vulnus capiti eius imposuit, quemadmodum in Isenburg iactitavit, semel atque iterum dicente Episcopo: Eheu, heu. Tum seorsum eum inclinantes, Heribertus primo cultello eum perfodit, Comite, ut aiunt, eiulante & clamante: Heu me miserum: nimium est. Cum autem Giselbertus caput ei præcidere vellet, à Godefrido, quem Comes ad prohibendum miserat, per capillos abstractus est. A quercu autem, ubi primo cædi cœperat, usque ad locum, ubi detractus est & extractus, ubi hodie super martyrium eius sacellum fabricatum est, vix decem passus distant. Vbi super eum velut canes rabidi ac famelici, filij perditionis congregati, cultellis acutissimis ad hoc præparatis sic totum corpus eius perfoderunt, ut à vertice usque ad plantam nulla pars corporis à vulnere vacua remaneret, ita ut dicere posset cum Propheta in persona Christi, cuius membrum effectus est pro iustitia moriendo: Circumdederunt me canes multi: concilium malignantium obsedit me, &c. Porro vnus ex eis, instar eius qui latus Domini lancea aperuit, fertur eum sub pede incidisse, exploraturus an extinctus esset. Deinde ad equos suos singuli reuertentes, ad Comitem conuenerunt, corpore Episcopi in terra relicto. O cæcam temeritatem ô furorem mille mortibus plectendum, ô rabiem non hominum, sed belluarum, quæ non est verita tam audacter, tam crudeliter, tam viliter & indigne occidere Christum Domini, sacerdotem Domini, pontificem magnum, & non qualicumque pontificem, sed pontificum patrem Relinquit ac principem: & quod magis terrere debuerat, Ducem fortissimum, & tur corpus Romani Regni tutorem. Patrato tanto parricidio, homines malo dæ-tanti viri mone pleni cum suo Comite, imo totius malitiæ fomite recedentes, ab impiis Domini sacerdotem, ac si vnctus non esset oleo, liquerunt in sterquilino. Miles autem quidam Leonus nomine, qui i li adhæserat, cum primum detentus, & vulneratus fuit, Henricum Cellarium de Hemenrode, qui paulum præcesserat, subsecutus, ait ad eum: Heu Domine Cellarie,

Horrendū
in modum
trucidatur.

Innumeris
vulneribus
conficitur.

Psal. 21.

Ioan. 19.

larie, quid faciemus? Dominus noster Archiepiscopus grauius vulneratus est, & à Comite Friderico captiuus abductus est. Cui ille, supra A quam credi potest turbatus, respondit: Pium est, vt reuertamur & videamus, quid circa illud agatur, vel quorsum abducatur. Cumque simul reuersi essent ad locum cædis, audiunt clamores carnificum illorum in nemore errantium. Erat enim nox, & cum vndique circumspicerent, offenderunt corpus martyris extinctum, confossum, ipsoque Diploidem adspæctu nimis horrendum. Valde igitur consternati, suadente Cellario, ne à feris corpus exanime, si illic nocte remaneret, indigne attreretur, abeunt ad proximas ædes, atque inde bigam stercorariam, qua illa die simus euectus fuerat, adducunt: & ecce corpus clarissimi principis, quod ex parte vestitum reliquerant, pene totum reperiunt nudum, B Est vestis proxima subuculæ. Nam præter femoralia & subuculam, quæ collo eius adhærebat, nihil ei reliquerant: diploidem vero & pileum eius iuxta corpus inuenerunt. Quæ omnia ita erant sanguine infecta & dilacerata, vt tanquam nulli vsui accommoda spoliatores illi neglexerint. Per quæ tamen hodie multi sanitatis beneficia consequuntur. Cellarius vero & miles cuiusdã temeritas atque eleemosynarius corpus tollentes, & linteamini inuoluentes, vehiculo imposuerunt. Cumque Suuelme illud perduxissent, & in Ecclesia ponere decreuissent, non permisit sacerdos, contaminationem basilicæ prætexens, cum potius sanguine martyris dedicaretur. Sed propter hoc & alia quædam, quibus martyris gratia se indignum reddidit, vsque hodie satis grauius in suo corpore diuinitus flagellatur. Attamen positus est in eadem domo, in qua pernoctare & comedere proposuerat sacerdos Dei viuus, duæque candelæ dedicationi præparatæ illic collocatæ sunt, vna ad caput, altera ad pedes. Cum autem inter se vigilias noctis partiti essent, & Cellarius vsque ad mediam noctem corpori assideret, precesque horarias beatæ Dei genitricis & Virginis Mariæ lectitaret, sicut hodieque testis est, nunquam aliquid horroris ex contactu illius, vt de cadaueribus occisorum fieri assolet, passus est. D Haud dubium quin ex præsentia sanctorum Angelorum gratia hæc extiterit, qui apud corpus martyris cœlestes excubias celebrabant. Fuerat autem Henricus Cellarius ante conuersionem miles, & tanto fortasse ad huiusmodi opus expeditior & audacior, quanto assuetior.

Nota-